

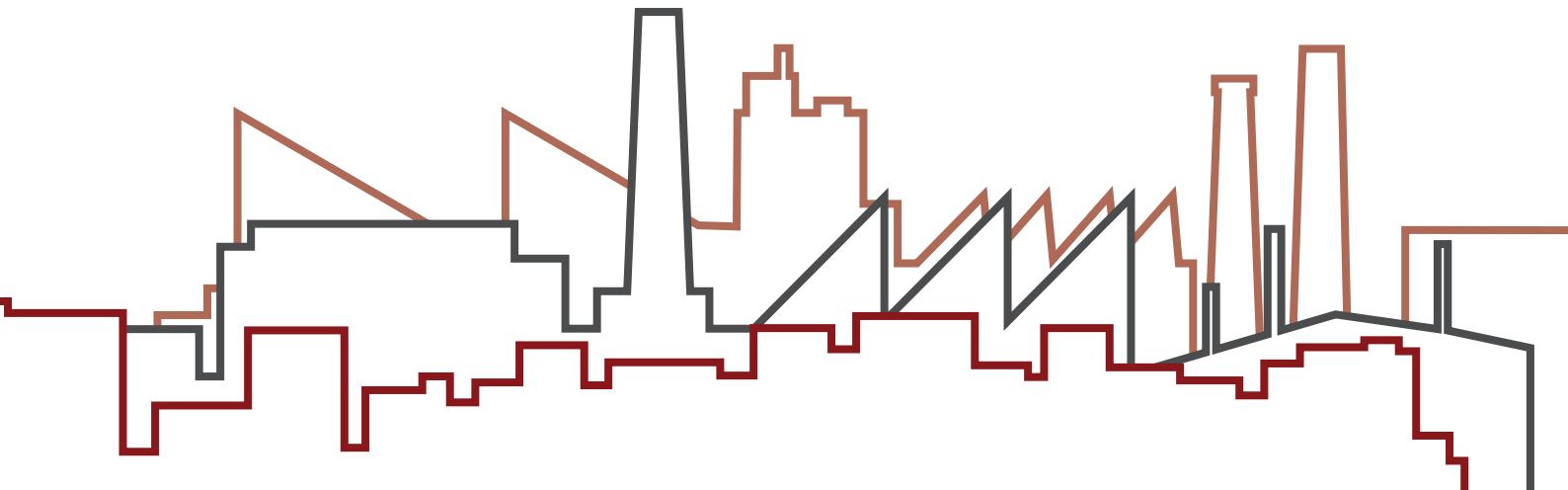
Εργαζόμενοι Φτωχοί

δεν είναι μόνο θέμα επιβίωσης
είναι θέμα αξιοπρέπειας

Σχέδιο Δράσης

“Φτώχεια και Εργασία:

Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση διερεύνησης
και άμβλυνσης του φαινομένου”

Ένα πρόβλημα που μας αφορά όλους

Το φαινόμενο της φτώχειας παραμένει κυρίαρχο στις σύγχρονες κοινωνίες σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο. Τα τελευταία, όμως, χρόνια, γίνεται πλέον φανερό ότι η φτώχεια δεν αφορά μόνο τους ανέργους αλλά και τους εργαζόμενους, θέτοντας σε αμφισβήτηση την αποτελεσματικότητα των πολιτικών που επιδιώκουν την άμβλυνση της φτώχειας αποκλειστικά με πολιτικές ενίσχυση της απασχολησιμότητας και αύξηση της απασχόλησης.

Παρόλο που οι άνεργοι αντιμετωπίζουν υψηλό κίνδυνο φτώχειας, η μεγάλη πλειοψηφία των φτωχών στην Ελλάδα, αλλά και στις περισσότερες χώρες της ΕΕ, είναι εργαζόμενοι και συνταξιούχοι. Παράλληλα μεγάλα τμήματα των εργαζομένων, όπως οι μερικής απασχόλησης, αντιμετωπίζουν εξίσου υψηλό κίνδυνο φτώχειας με τους άνεργους. Η οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις που αυτή έχει στην αγορά εργασίας, εκτός από την αύξηση της ανεργίας θα μειώσει ακόμα περισσότερο της αποδοχές των εργαζομένων αυξάνοντας την ανισότητα στη διανομή του εισοδήματος και φυσικά το ποσοστό των εργαζομένων που βρίσκονται κοντά ή κάτω από το όριο της φτώχειας.

Ως αποτέλεσμα, η κοινωνική σταθερότητα και συνοχή δοκιμάζονται καθημερινά, ιδιαίτερα στο κέντρο της Αθήνας, όπου σημαντικός αριθμός ατόμων βιώνει την οικονομική ανασφάλεια, την κοινωνική περιθωριοποίηση και τον αποκλεισμό.

Η ενίσχυση αυτών των ανθρώπων είναι πλέον επιβεβλημένη και η δημιουργία ενός δικτύου υποστήριξης τους αποκτά επείγοντα χαρακτήρα.

Ένα αποφασιστικό βήμα προς την αντιμετώπιση του προβλήματος

Οι προκλήσεις στις οποίες καλούμαστε όλοι να απαντήσουμε αφορούν:

- ✓ στην ανάδειξη της καταπολέμησης της φτώχειας σε θέμα που αφορά στο σύνολο της κοινωνίας,
- ✓ στην ευαισθητοποίηση για αλλαγή των στερεοτύπων σχετικά με τη φτώχεια των εργαζομένων,
- ✓ στην κινητοποίηση των υπευθύνων για βελτίωση των πολιτικών κοινωνικής ένταξης,
- ✓ στη δημιουργία ίσων ευκαιριών για πρόσβαση σε αξιοπρεπή εργασία, μέσα από την ανάπτυξη και πύκνωση των στοχευμένων δράσεων που απευθύνονται ιδιαίτερα σε ΑμεΑ, μετανάστες και ευρύτερα κοινωνικά ευπαθείς ομάδες.

Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός δεν είναι φαινόμενα που επηρεάζουν μόνο τους ανθρώπους που τα βιώνουν, αλλά και την κοινωνία ως σύνολο. Η αντιμετώπισή τους προφανώς είναι πρωτίστως ευθύνη των εθνικών κυβερνήσεων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των αρμοδίων δημοσίων φορέων. Είναι, όμως, και ευθύνη όλων μας, καθώς αποτελεί βασική προϋπόθεση για την επιδιωκόμενη κοινωνική συνοχή και ευημερία.

Η καταπολέμηση του φαινομένου της φτώχειας των εργαζομένων απαιτεί άμεση ανάληψη υπεύθυνης δράσης με σύνθετες και συντονισμένες παρεμβάσεις από τους εμπλεκόμενους φορείς.

Γνωρίζουμε τις αιτίες. Αναζητούμε τις διεξόδους

Μέσα στη μεγάλη οικονομική κρίση που διανύει η Ελλάδα και με τις δυσμενέστερες κοινωνικές επιπτώσεις που κανείς δεν μπορεί να προβλέψει τις τελικές τους διαστάσεις, το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Αθήνας ανέλαβε την πρωτοβουλία για την εκπόνηση ενός εξειδικευμένου Σχεδίου Δράσης με τίτλο «**Φτώχεια και Εργασία: Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση διερεύνησης και άμβλυνσης του φαινομένου**».

Σκοπός είναι αφενός να πληροφορηθούν οι εργαζόμενοι, που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, για τις δυνατότητες άμβλυνσης των επιπτώσεων και αφετέρου να αφυπνιστούν και να κινητοποιηθούν άμεσα οι υπεύθυνοι χάραξης και εφαρμογής πολιτικής και τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης, οι διαμορφωτές της κοινής γνώμης και οι κοινωνικές οργανώσεις, για την ανάγκη συστράτευσης όλων ενάντια στη ραγδαία εξάπλωση του φαινομένου στην Αθήνα.

Με το Σχέδιο Δράσης αναδεικνύεται η σημασία της συλλογικής δράσης και της κοινωνικής ευθύνης. Ενθαρρύνονται οι πρωτοβουλίες αλληλεγγύης από τους κοινωνικούς φορείς και προωθείται η υιοθέτηση αποτελεσματικών μηχανισμών κοινωνικής ενσωμάτωσης και προστασίας. Εμπλουτίζεται ο δημόσιος διάλογος για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και δημιουργείται ένα μόνιμο forum διαλόγου και συντονισμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Μια πρωτοβουλία συνεργασίας για την αντιμετώπιση του φαινομένου

Το 2010 ανακηρύχθηκε ως «Ευρωπαϊκό Έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού». Στο πλαίσιο αυτό δημιουργείται μια ισχυρή συνεργασία, καθώς οι δράσεις που υλοποιούνται επιχειρούν να άμβλύνουν τα προβλήματα που πλήττουν όσους εργάζονται σε επισφαλείς και χαμηλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας και έρχονται αντιμέτωποι με τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Το Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνει ένα πλέγμα ενεργειών για τον εντοπισμό, την αποτύπωση και ανάλυση των χαρακτηριστικών της φτώχειας στον αστικό χώρο, καθώς και ένα διευρυμένο δίκτυο υποστηρικτικών υπηρεσιών που αφορούν στην πληροφόρηση, τη συμβουλευτική, την κατοχύρωση και διεκδίκηση δικαιωμάτων, την πρόσβαση σε υπηρεσίες πρόνοιας, υγείας και μακροχρόνιας φροντίδας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, πολιτιστικής έκφρασης και δημιουργίας.

Στην πρωτοβουλία αυτή, το Ε. Κ. Α. συνεργάζεται με την Επιστημονική Εταιρεία Κοινωνικής Πολιτικής (Ε.Ε.Κ.Π.), το Νομαρχιακό ΚΕΚ Αθηνών και τη ΔΙΑΣΤΑΣΗ Εκπαιδευτικές & Συμβουλευτικές Υπηρεσίες, για την οικοδόμηση μιας επιστημονικά τεκμηριωμένης και αποτελεσματικής στρατηγικής αντιμετώπισης του κινδύνου της φτώχειας για τους εργαζόμενους στην Αθήνα και ιδιαίτερα στο κέντρο της.

Τοπικό Σχέδιο Δράσης

Υλοποιείται ένα Τοπικό Σχέδιο Δράσης, το οποίο αφορά στη συγκρότηση ενός αποτελεσματικού Δικτύου στην Αθήνα για την υποστήριξη των πολιτών και κυρίως των εργαζομένων σε επισφαλείς θέσεις εργασίας, που βιώνουν τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Είναι υψίστης σημασίας προτεραιότητα η ενεργοποίησή τους ώστε να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες υποστήριξής τους, αλλά και η ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων και ιδιαίτερα εκείνων που διαμορφώνουν ή επηρεάζουν πολιτικές κοινωνικής ενσωμάτωσης και ένταξης, ώστε να συμβάλλουν στο σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής αντιμετώπισης του φαινομένου.

Με το Τοπικό Σχέδιο Δράσης επιδιώκεται η άμβλυνση των συνεπειών που επιφέρει η απειλή της φτώχειας και η ανασφάλεια στην εργασία, μέσα από την ενημέρωση και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τους εργαζόμενους, την υποστήριξη δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και την εκπόνηση προτάσεων πολιτικής.

Ουσιαστική Ενημέρωση & Συμβουλευτική Υποστήριξη

Μέσα από την ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού μηχανισμού πληροφόρησης και συμβουλευτικής υποστήριξης, προσφέρεται ουσιαστική ενημέρωση και ενδυνάμωση σε όλους εκείνους που βάλλονται ή απειλούνται από τις σοβαρές επιπτώσεις της φτώχειας.

Λειτουργούν **2 ειδικά Κέντρα Πληροφόρησης**, στο ΕΚΑ και στο Νομαρχιακό ΚΕΚ Αθηνών, όπου μπορεί να ενημερώνεται κάθε ενδιαφερόμενος, έγκυρα και αξιόπιστα, για τη σχετική νομοθεσία, τα δικαιώματά του και τις εναλλακτικές λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζει, καθώς και για τις υπηρεσίες και τους φορείς που δραστηριοποιούνται ενάντια στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Παρέχεται Συμβουλευτική Υποστήριξη με τη μορφή ατομικών και ομαδικών συνεδριών, για την υποστήριξη των εργαζομένων με τη διαμόρφωση και του ατομικού τους σχεδίου δράσης. Στόχος είναι η θωράκισή τους μέσα από τη βέλτιστη αξιοποίηση των «αποθεμάτων» και των ικανοτήτων τους.

Παράλληλα, δημιουργείται μόνιμο Κέντρο Τεκμηρίωσης για τη διασύνδεση του φαινομένου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού με την εργασία και την αποτύπωση των διαστάσεων του προβλήματος για τους εργαζόμενους που βρίσκονται σε επισφαλείς και χαμηλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας.

Υποστήριξη Δράσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

Μέσω της υλοποίησης προγραμμάτων για την υγεία, τον πολιτισμό, την κατάρτιση και την εκπαίδευση, επιδιώκεται η ενεργοποίηση κοινωνικά υπεύθυνων επιχειρήσεων και η προώθηση δραστηριοτήτων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης για την αντιμετώπιση καταστάσεων φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Επί της ουσίας, επιχειρήσεις, φορείς και οργανισμοί, καλούνται να απαντήσουν έμπρακτα στις ανάγκες των πολιτών που βιώνουν το φάσμα της φτώχειας, μέσα από την ανάπτυξη εξειδικευμένων υπηρεσιών.

Εκπόνηση Προτάσεων Πολιτικής

Η καταπολέμηση του φαινομένου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού απαιτεί και την ανάπτυξη νέων συγκεκριμένων ιδεών και αντιλήψεων που θα αποτυπωθούν σε προτάσεις πολιτικής. Το Τοπικό Σχέδιο Δράσης αξιοποιεί καλές πρακτικές, καθώς μέσω των εμπειρικών γνώσεων και των συμπερασμάτων που αντλούνται από την πραγματικότητα επιτυγχάνεται ο εμπλουτισμός των κατάλληλων πολιτικών και η ανεύρεση μέσων αντιμετώπισης του φαινομένου.

Οι προτάσεις αυτές εστιάζουν στην ενίσχυση του δημόσιου διαλόγου, την προώθηση καινοτόμων μεθόδων και την ανάδειξη νέων πεδίων δράσης, ενώ προβλέπεται και η οργάνωση σε ετήσια βάση, ενός σταθερού forum ενημέρωσης, διαλόγου και προετοιμασίας καινοτόμων παρεμβάσεων για τις εκφάνσεις του φαινομένου

Η κατανόηση των διαστάσεων του προβλήματος και η ανάδειξη διεξόδων

Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός συνιστούν σύνθετα κοινωνικά φαινόμενα που αντανακλούν τα δομικά χαρακτηριστικά και τις εγγενείς αδυναμίες των σύγχρονων κοινωνιών. Η μελέτη και η αντιμετώπισή τους προϋποθέτουν αντίστοιχα σύνθετες προσεγγίσεις προσανατολισμένες τόσο στα ίδια τα φαινόμενα όσο και στο κοινωνικό περιβάλλον όπου αυτά αναπτύσσονται.

Με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα και εκτιμήσεις, τα μεγαλύτερα θύματα της υφιστάμενης οικονομικής κρίσης θα είναι τα νοικοκυριά των οποίων τα εργαζόμενα μέλη απασχολούνται σε επισφαλείς και χαμηλά αμειβόμενες δουλειές.

Η φτώχεια των εργαζομένων είναι πολύ υψηλή

Στην Ελλάδα, οι εργαζόμενοι και οι συνταξιούχοι είναι αυτοί που αποτελούν τη μεγάλη πλειοψηφία των φτωχών. Στη βάση αυτή, εκπονείται ειδική Μελέτη για την αποτύπωση των διαστάσεων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των εργαζομένων, μέσα από την ανάπτυξη μιας κριτικής θεώρησης της σχέσης εργασίας και εισοδήματος.

Στόχος της Μελέτης είναι η ουσιαστική διερεύνηση της σύνδεσης του φαινομένου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού με τη χαμηλά αμειβόμενη και επισφαλή εργασία στη χώρα, που θα επιτρέψει την προσέγγιση των εκφάνσεων του φαινομένου αυτού στην Αθήνα και κυρίως στο κέντρο της.

Ευκαιρίες Κατάρτισης

Η αποτελεσματική ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου δικτύου υπηρεσιών και πρωτοβουλιών άμβλυνσης των φαινομένων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού απαιτεί, μεταξύ άλλων, βελτίωση των γνώσεων στελεχών δημόσιων υπηρεσιών, των κοινωνικών εταίρων και οργανώσεων, καθώς και των εκπροσώπων ΜΜΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, διοργανώνονται **εξειδικευμένα εκπαιδευτικά σεμινάρια** με στόχο τη σε βάθος κατανόηση της διασύνδεσης της φτώχειας με την εργασία και την ανάπτυξη ικανοτήτων Δικτύωσης, Συνεργασίας και Συντονισμού Δράσεων των εμπλεκόμενων φορέων στην καταπολέμηση του προβλήματος.

Διέξοδο στο πρόβλημα, πέρα από την οικονομική ανάπτυξη και την προστασία των εργαζομένων στη διαχείριση των οικονομικών αναδιαρθρώσεων, αποτελούν η βελτίωση της προσβασιμότητας και της ποιότητας των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών, η επάρκεια και βιωσιμότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, η ενίσχυση της ανταποδοτικότητας των κοινωνικών δαπανών, η ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου και η αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού.

Για την ενίσχυση της **Επαγγελματικής Κινητικότητας**, υλοποιούνται δράσεις Κατάρτισης των εργαζομένων σε επισφαλείς θέσεις εργασίας, σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο, με στόχο την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους προκειμένου να διευρύνουν τις επαγγελματικές τους επιλογές. Με κατάλληλη καθοδήγηση για τους τρόπους αναγνώρισης της αποκτηθείσας εμπειρίας, την πιστοποίηση των προσόντων και την επιλογή συγκεκριμένων επαγγελματικών διαδρομών, θα είναι σε θέση να απεγκλωβιστούν από το στενό πλαίσιο αναγκαστικών εργασιακών επιλογών και να διεκδικήσουν καλύτερους όρους επαγγελματικής αποκατάστασης.

Εργαζόμενοι φτωχοί

δεν είναι μόνο θέμα επιβίωσης
είναι θέμα αξιοπρέπειας

Σχέδιο Δράσης

“Φτώχεια και Εργασία: Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση διερεύνησης και άμβλυνσης του φαινομένου”

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ &
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Το Πρόγραμμα υλοποιείται στο πλαίσιο του «Ευρωπαϊκού Έτους κατά της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού 2010» του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και χρηματοδοτείται με κοινοτικούς και εθνικούς πόρους.

ΕΡΓΑΤΟΪΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ

3ης Σεπτεμβρίου 48 Β, 104 33 - Αθήνα
τηλ.: 210 88 36 917-919, 210 88 41 818-819
fax: 210 88 39 271
email: ekagram@otenet.gr

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

URL: www.eekp.gr
E-mail: socpolicy.soc@gmail.gr

ΔΙΑΣΤΑΣΗ Εκπαιδευτικές & Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

Λεωφόρος Κηφισίας 125-127, 115 24, Αθήνα
τηλ.: 210 69 85 820, fax: 210 69 20 082
email: info.kek@kekdiastasi.edu.gr

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΚΕΚ ΑΘΗΝΩΝ

Βούλγαρη 2 & Πειραιώς, Ομόνοια
τηλ.: 210 52 33 959, fax: 210 52 44 849
email: info@nomkek.gr

Το φυλλάδιο αυτό έχει παραχθεί με την οικονομική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις που εκφράζονται σε αυτό δεν μπορεί κατά κανένα τρόπο να θεωρηθεί ότι αντανακλούν την επίσημη άποψη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.